

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XIII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 22. julija 1930.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 84.

Železniški promet v izvozni sezoni.

Iz spomenice Zbornice za TOI železniški upravi.

Z bližajočo se izvozno sezono postaja aktualno vprašanje prometnih ukrepov, ki jih izdaja vsako leto železniška uprava, da si osigura kolikor mogoče reden promet. Priprave za to so že v polnem teku in Zbornica za TOI je predložila ljubljanski direkciji pretekle dni spomenico, ki je za gospodarske kroge zelo važna in jo zaradi tega v naslednjem izveščku pri našamo. Spomenica povdarja med drugim posebno naslednje momente:

Področje ljubljanske TOI zbornice, ki se skoro popolnoma krije s področjem ljubljanske železniške direkcije ni agrarna pokrajina, kakor je Bačka, Banat ali Srem, da bi prevoz poljskih pridelkov, ki se pojavlja v jesenskih mesecih igral v železniškem prometu tako vlogo, kakor jo igra v Vojvodini. Promet v Dravski banovini je v tem oziru mnogo bolj stalen in enakomeren, tako da je železniška direkcija v Ljubljani, ako se ji ne odtegne izrednega števila odprtih železniških voz za potrebo drugih direkcij, v stanju več ali manj pokriti potrebo v izvozni sezoni. Z ozirom na izkušnje prejšnjih let pa predlagamo v svrhu osiguranja neoviranega izvoza in prevoza robe v letošnji jesenski sezoni konkretno sledeče ukrepe:

Znano je, da je glavni povzročitelj prometnih težkoč v jesenski izvozni sezoni sladkorna repa. Zato smatra Zbornica za potrebno, da se to vprašanje, glede katerega so bili že lansko leto izdani neki ukrepi, ki so situacijo nekoliko olajšali, vzame ponovno v pretres in temeljito prouči. Še vedno se namreč opaža, da stojijo vagoni naloženi s sladkorno repo po 12 ali celo 24 ur, pa tudi več, predno se jih odpremi naprej. To pa radi tega, ker prihajajo tovarni vlaki v večino postaj že preobremenjeni in nadaljnjih tovorov ne morejo več sprejeti. Take dispozicije so skrajno neracionalne. Zato se mora nabiralni promet za sladkorno repo do skrajnih podrobnosti točno organizirati, vpoštevajoč kapaciteto razkladalnih naprav v sladkornih tovarnah, obremenjenost prog in razpoložljive rezerve pri tovarnih strojih.

Železniška uprava naj dopolnjuje svoje rezervne zaloge premoga za zimsko sukcesivno in v takih partijah, da ne bo povzročila zastoja v dobavah premoga za privatno industrijo in civilno aprovizacijo. Lansko leto je bila, kakor smo opazili, izdana naenkrat naredba, da se mora skoro ves premog dostavljati samo železnici in so bile za cele tedne ustavljene dobave premoga trgovcem in drugim interesentom. Na spomlad pa se je izkazalo, da razpolaga železniška uprava z zalogo 280.000 ton premoga, kateremu je grozilo razpadanje. Take nepremišljene dispozicije se nikakor ne smejo ponoviti, marveč mora železniška uprava sama vnaprej napraviti pameten načrt premo-govnega prometa v jesenski izvozni sezoni.

Posebne ukrepe treba izdati, da se zagotovi redno in promptno vračanje odprtih železniških vagonov iz Vojvodine, Srema in Beograda v ljubljansko direkcijo. Za povratek praznih garnitur naj se predvidijo brzotovorni vozniki, tako da se ti vlaki ustavljajo samo v dispozicijskih postajah, kjer je

treba ekvipirati stroje. Tudi smo opazili, da centralna podela kola ne nadzira dovolj aktivno področja subotiske in zagrebške direkcije, da bi se ukrepi, ki se izdajajo glede cirkulacije vozov, tudi točno in neposredno izvrševali.

Ukine naj se naredba, da se v primeru nezadostnega števila praznih in razpoložljivih železniških voz mora dati vse vagonne rudnikom na razpolago in da se še le preostanek vagonov preko potreb rudnikov sme razdeliti med ostale interese. Priznavamo, da je potrebno, da se jemlje na rudnike prvenstveno ozir, vendar je treba, da se vodi računa tudi o ostalih vrstah industrije in izvozne trgovine v večjem obsegu, kakor se je to do sedaj v preteklih izvoznih sezonah dogajalo.

Pravočasno je treba dotirati vse delavnice z zadostnim rezervnim materialom za popravilo strojev za tovarni promet in vsi pokvarjeni stroji naj se pospešeno popravljajo. Istotako tudi tovarni vozovi.

Takoj naj se odpre železniški spoj preko Hodoša in Dolnje Lendave z Madžarsko, da dobi Prekmurje, ptujski in ljutomerski okraj možnost izvoza na zapadno Madžarsko in pa v tranzitu preko Madžarske do Bratislave in Dunaja.

Nujno je treba nadaljevati gradbeno dela v Zidanem mostu in dovršiti direktni spoj od postaje Zidani most preko novega betonskega mostu s takozvanim hrvaškim kolodvorom.

Pospešiti je treba dela na novih razbremenilnih tirih na postaji Rakke, ki je absolutno preobremenjena in so manipulacije vsled tega do skrajnosti otežane.

Pospešiti je treba dobavo in zgraditev obljubljenih enajst vagonovskih tehtnic za močnejše izvozne postaje v ljubljanski direkciji.

Izjavljamo se odločno proti splošnemu in pavšalnemu skrajševanju nakladalnih in razkladalnih rokov, ker tak ukrep za vse postaje ni utemeljen. Zbornica zahteva, da se izdajajo taki ukrepi samo za one postaje, kjer in kadar se pojavljajo zastoji v dovažanju in odvažanju blaga. Zmanjševanje nakladalnih rokov po opazanju Zbornice prav ničesar ne zboljša prometne situacije, ker se vidijo potem natovorjeni vagoni po dvakratno dobo nakladalnega roka stati v postajah, ne da bi se odpremili naprej. Zato se s takim ukrepom samo škarnira gospodarske kroge in jim povzroča težave v poslovanju, podražuje dovozne stroške, ker morajo najeti naenkrat večje število vozil, otežuje se jim manipulacija, posebno pri poljskih pridelkih, kakor so sadje, zelje itd., ki se običajno še le na postaji od posameznih kmetov kvantitativno in kvalitativno prevzema.

Zbornica opozarja na potrebo pravočasnega zasiguranja zadostnega števila tujih, odnosno nabave lastnih tipov specialnih vagonov za prevoz kabastega blaga za lesno oglje, hmelj, seno, jajca itd. in prosi, da se poskrbi za zadostno število ponjav za pokrivanje transportov sena in slame.

Pritožbe glede tariranja vagonov so še vedno na dnevnem redu. Ako stranka zahteva uradno tehtanje v prejemni postaji, na primer v Ljubljani, se pojavijo takoj težkoče in se izdajanje robe zavleče včasih celo do 12 ur itd.

Končno opozarja, da je situacija glede tovarnega prometa na postaji Ljubljana glavni kolodvor vedno bolj nevdružna in da bi bil že skrajni čas, da se cela manipulacija z ozirom na potrebe naraščajočega prometa preuredi. Tudi je neobhodno potrebno, da se prostori za parkiranje cestnih vozil pred tovarnimi skladišči ter za dovoz in odvoz robe, ki se prevzema naravnost iz vagonov, tlakujejo z velikimi granitnimi kockami.

Jako koristna je bila odredba uvedbe nočne službe pri oblastnih podelah kola in želimo, da se v izvozni sezoni zopet obnovi, ker je na ta način mogoče, da se izdajo ukrepi glede novega razporeda vagonov že isti večer, ko je vagon izprazen. Tudi bi bilo treba razmisljati o eventualnem podaljšanju poslovnih ur pri tovarnih skladiščih v izvozni sezoni.

V ostalem se Zbornica sklicuje na razpravo o potrebah železniškega blagovnega prometa, ki se je vršila na izvoznem kongresu dne 8. in 9. decembra 1929 v Beogradu. Pretežna večina vprašanj, ki so jih Zbornice pokrenile ob tej priliki, je še danes aktualna, ker železniška uprava še ni ukrenila, kar bi bilo potrebno za odstranitev grajanih nedostatkov.

ZA POSPEŠEVANJE IZVOZA VIN.

V zavodu za pospeševanje zunanje trgovine se je pod predsedstvom šefa dr. Tomičiča vršila dne 16. t. m. konferenca, na kateri se je razpravljalo o vprašanju izvoza naših vin. Konferenci je prisostvovala več delegatov trgovinskega ministrstva, producentov in veletrgovcev vin. Konstatiralo se je, da vlada pri izvozu naših vin velika kriza. Konferenca je predlagala trgovinskemu ministru, da naj se osnuje pri privilegiranem izvoznem društvu v Beogradu sekcijo za izvoz naših vin.

* * *

NAPREDEK POLJEDELSTVA V AVSTRIJI.

Zvezno ministrstvo za poljedelstvo in gozdarstvo je priobčilo pravkar svoje delovno poročilo o letu 1929, ki mu posnamemo sledeče: Vsako leto za name poljedelstva in gozdarstva na razpolago stavljena sredstva so narasla od 11 milijonov v letu 1924 na 47 milijonov v letu 1929, pri čemer moramo pa pač tudi vpoštevati, da spadajo že nekaj let sem tudi vodne gradbe v področje omenjenega ministrstva. Na temelju sistema uvoznih izkaznic za žito in govejo živino je bilo od 10. oktobra do 31. decembra 1929 izstavljenih takih izkaznic v vrednosti ca. 67.800 zlatih kron. Vsled dogovora o ureditvi uvoza prašičev in svinjine iz Poljske je prišlo v preteklem letu do padca teh importov za ca. 35 odstotkov. — Pridelovalni svet za posamezne zemске sadeže je od leta 1922 dalje narasel za 10 do 25 odstotkov, pri sladkorni pesi celo za 170 odstotkov; pridelek se je zvišal za 50 do 150 odstotkov, pri sladkorni pesi pa kar za 300 odstotkov, in pridelek na hektar za 33 do 73 odstotkov. Tako se je obdelovanje zboljšalo. Število poljedelskih žgalnic je naraslo od leta 1922-1923 dalje od 11 na 60, producirana množina špirta pa od 11.500 na 70.000 hektolitrov; tudi tu opazimo zvišano kapaciteto, kajti po prejšnji kapaciteti bi znašala produkcija 60 žgalnic le ca. 63.000 hl. Na polju vodnih gradb se poudarja, da obstoji v Avstriji skupno ca. 73.000 za vknjižbo v vodne knjige v pošte prihajajočih vodnih pravic, med njimi okoli 33.000 hidroelektričnih naprav.

Iz Zveze trgovskih gremijev za Slovenijo.

Za izvozno sezono. Direkcija drž. železnic v Ljubljani se je obrnila na Zvezo s prošnjo, naj ji sporoči vsaj približno količino blaga, ki se bo izvozilo v izvozni sezoni od 1. septembra do 31. decembra t. l., da bo pač mogla železniška uprava ukreniti vse potrebno za neoviran izvoz in prevoz blaga. Zveza je pozvala vse gremije, naj ji pošljejo podatke do 2. avgusta t. l. Zveza pozivlja tudi vse trgovce-izvoznike, da pravočasno sporočijo pristojnim gremijem količine blaga, ki ga bodo predvideno izvozili ali prevozili v letošnji jesenski sezoni.

Zavarovanje valute za rešetarstvo blago. Na inicijativo gremija trgovcev v Ribnici je posredovala Zveza pri Zbornici za TOI v Ljubljani, naj bi bilo zavarovanja valute oproščeno rešetarstvo blago do 2000 Din vrednosti.

Mletje soli. — Zveza je razposlala vsem gremijem okrožnico glede nove odredbe Uprave državnih monopolov v Beogradu o stvari mletja soli. S to naredbo, ki stopi v veljavo 1. avgusta t. l., se odreja v glavnem: Izključno pravico mletja kamene in morske soli za ljudsko in živinsko hrano imajo za zakupno dobo od 1. aprila 1930 do 31. marca 1935 le veleprodajalci soli. — Ker je monopolna cena mlete kamene in morske soli za 25 par za kg višja od določene prodajne cene soli v proizvodnem stanju, se 25 par porazdeli sledeče: 20 par za kg pripade veleprodajalcu soli za mletje in druge s tem zvezane stroške, 5 par pa pripade maloprodajalcem soli za pokritje izgube nastale v detajlni prodaji.

Maloprodajalcem soli se absolutno prepoveduje mletje kamene in morske soli in vsakemu maloprodajalcu, ki bi kršil to določbo, se bo odvzela pravica maloprodaje soli za najmanj eno leto.

PROGRAM OSMEGA GOSPODARSKEGA KONGRESA V BEOGRADU.

Beogradska trgovska Zbornica je te dni v imenu sklicateljev vsakoletnjam poziv za sodelovanje na tem kongresu, ki je sklican za 6. in 7. september v Beogradu. Najzanimivejša točka tega kongresa bo tudi letos cenitev našega izvoza v gospodarskem letu od 1. septembra t. l. do 31. avgusta prihodnjega leta. V ostalem se bo razpravljalo o ukrepih za pospeševanje izvoza in o ukrepih, ki so bili doslej podvzeti in ki jih je treba še podvzeti za pospeševanje kmetijstva (referat beogradske Trgovske zbornice), o pregledu naše zunanje trgovine ter o bodočih pravicah naše trgovinske politike (referat ljubljanske Zbornice za TOI), o pregledu naše žitne izvozne trgovine v pretekli izvozni kampanji (referat Udruženja izvoznikov), o reformi koledarja (referat osiješke in zagrebške Zbornice za TOI) ter o banovinskih in občinskih dajlavah (referat Centrale industrijskih korporacij in Zveze industrije v Ljubljani).

TURSKA DRŽAVNA BANKA

se bo imenovala »Republikanska Centralna banka« in bo pričela svoje poslovanje z osnovno glavnico 15 milijonov turških funtov. Poskrbljeno je, da bo slopila v stik z Banko za mednarodna plačila. Ker slednja banka vladam samim ne more dati nobenega posojila, je verjetno, da bo dovolila Republikanski Centralni banki dolgoročno posojilo za stabilizacijo turškega funta.

Dr. Boris Zajec, Beograd:

Trgovinski muzej.

S pravilnikom z dne 30. aprila t. l. je predvideno osnovevanje »Trgovinskega muzeja« pri »Zavodu za pospeševanje trgovine« v Beogradu.

Glavni cilj te institucije je pospeševanje poljedelstva, industrije in obrti in s tem zvezani izvoz naših proizvodov. — Njegove naloge so v glavnem sledeče:

1. da prirejuje stalne izložbe poljedelskih, industrijskih in obrtnih proizvodov, da na ta način posreduje in pospešuje našo prodajo.

2. da prirejuje propagandne izložbe naših proizvodov v inozemstvu in da obenem propagira tudi druge veje našega gospodarstva, kakor razvoj tujkega prometa in povečanje izvoza produktov naše hišne industrije in domače obrti.

3. da koordinira naše nacionalne gospodarske manifestacije na mednarodnih velesejnih in da vrši nadzorstvo nad samostojnim nastopanjem naših privrednikov na internacionalnih razstavah.

4. da izkorišča vsa propagandna sredstva, ki služijo gornjim nalogam.

Stroški za vzdrževanje muzeja se krijejo iz sredstev »Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine«, iz dohodkov eventualne vstopnine specialnih razstav, iz komisijske provizije od trgovinskih zaključkov, katere je posredoval muzej, in iz drugih subvencij.

Uprava, kakor tudi poslovodstvo »Trgovinskega muzeja« je poverjeno »Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine«. — Na čelu uprave stoji upravnik, ki ga imenuje minister trgovine in industrije na predlog »Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine«.

»Zavod za pospeševanje zunanje trgovine« dela že ves čas svojega obstoja na organizaciji te za naše gospodarstvo važne ustanove; njena otvoritev je predvidena v teku meseca septembra t. l. Z otvoritvijo muzeja izvrši zavod velik del svoje naloge, kajti nobeno propagandno sredstvo ni tako važno za naš izvoz, kot stalna razstava naše izvozne robe v trgovinskih muzejih. Muzej torej ne bode nič drugega nego stalna razstava naših eksportnih produktov; razstava ima nalogo, da seznanja inozemstvo s kvaliteto in konkurenčno sposobnostjo naših proizvodov, da ustvarja nova inozemska tržišča naši izvozni robi ter tako razvije čim večjo propagando za naš izvoz in vobče, da dostojno reprezentira naše narodno gospodarstvo.

Povdarjati je pa, da trgovinski muzej ne predstavlja nikakega »muzeja« v pravem pomenu besede, to je mrtvo zbirko naših proizvodov, temveč živo, agilno propagandno organizacijo za seznanitev inozemstva z našo eksportno robo.

»Trgovinski muzej« tudi namerava po poedinah državah in po vrsti robe ki ima največ izgleda za plasiranje na dotičnih inozemskih tržiščih, organizirati s pomočjo svojih razstav vzorcev, propagandne tedne v najvažnejših centrih teh držav. V okviru teh tednov se bodo vršila predavanja o našem gospodarstvu in konference, na katerih se bodo dajala interesentom vsa potrebna pojasnila glede dobavnih virov, cen, plačilnih pogojev itd.

Na mednarodnih razstavah in velesejnih namerava uprava muzeja sporazumno z domačimi producenti organizirati posebne oddelke, paviljone itd. jugoslovanskih eksportnih produktov. S temi prireditvami hoče zvezati čim živahnejšo propagando za naše narodno vezilno blago, za produkte domače industrije, za turizem, in tako vzbuditi čim večje zanimanje v inozemstvu za obisk naših krajev, za spoznavanje naših gospodarskih prilik itd. V smislu tega programa namerava muzej sestaviti posebne propagandne kolekcije vzorcev poedinah vrst robe in jih s pomočjo poslaništev, konzulatov in trgovinskih agencij razstaviti v dotič-

nih državah, kjer bi se mogla dotična vrsta robe plasirati.

Poleg tega ima »Trgovinski muzej« s svojimi zbirkami tudi veliko lokalno važnost, ker nudi domačim trgovcem in producentom možnost, da obdrže revijo kvalitetne popolnosti naše produkcije. Naši trgovci bi tako videli, da imamo veliko proizvodov, ki se lahko doma kupijo, po kvaliteti pa ne zaostajajo za inozemskimi. Iste važnosti je trgovinski muzej za naše industrijalce; v njem spoznajo vse surovine in polfabrikate, ki jih še vedno uvažajo, a bi jih mogli nabavljati doma. S tem bi bila dana možnost, da zmanjšamo naš uvoz iz inozemstva.

Uprava muzeja namerava tudi nu-

dit možnost spoznavanja kvalitetnih razlik naše konkurenčno robo, z načinom opreme in pakovanja kakor tudi z vsem onim, kar vpliva na boljšo prodajo tuje robe v konkurenci z našo eksportno robo. V zimskih mesecih bi muzej, ko bi ne bil okupiran z prirejanjem razstav, organiziral tozadevne prireditve s predavanji in tolmačenji vseh okoliščin, ki vplivajo na kupca v inozemstvu, da daje prednost konkurenci zato, ker mu bolje konvenira kvaliteta, oprema, cena in plačilni pogoji.

Ker ima muzej nalogo služiti izključno interesom nacionalnega gospodarstva, je jasno, da je udeleževanje v njem dovoljeno samo našim domačim producentom.

Gospodarsko pismo iz Češkoslovaške.

V začetku t. m. poročajo iz Češkoslovaške prvič zopet nekaj ugodnega. Sicer ni prišlo še do nobenega preobrata v konjunkturi, a oficijska poročila ugotavljajo za junij vseeno že majhno zboljšanje v splošnem gospodarskem položaju. Še boljše merilo kot te ugotovitve, ki se v zasebnih gospodarskih krogih ne potrdijo vselej, sta dva dogodka zadnjega časa, ki nosita vseskozi značaj gospodarskih uspehov: končno znižanje bančnih kondicij in sklep trgovske pogodbe z Rumunijo.

Banke so vendarle premagale del svojih dosedanjih pomislekov proti znižanju svojih lastnih obrestnih mer. — Zaenkrat so za pol odstotka znižale debetno obrestno mero; vložno obrestno mero so pa pustile neizpremenjeno in čakajo, kdaj jo bodo ljudski denarni zavodi znižali. — Preden se bo to zgodilo, bo preteklo pač še nekaj časa, nakar se bo izvedba zdela vsakomur samoodsebe umljiva in se bo čutil, zakaj se ni izvršila prej. Vsekakor je pa napravljen prvi korak za dvig iz depresije.

Zaključek trgovskih pogajanj z Rumunijo je prišel prav nenadoma. Komaj pičel mesec so pogajanja trajala in že so bila zaključena. Vidimo, da se da z dobro voljo vse doseči in gredo stvari hitro izpod rok, ki trajajo vobče nedogledno dobo. Trgovsko-politična pogajanja Češkoslovaške z drugimi državami, tako zlasti z Jugoslavijo, se kljub dolgoletni dobi ne premaknejo z mesta, tu se je pa obsežna trgovska pogodba sklenila v štirih tednih. Sicer je res, da gospod.-politična nasprotstva med Češkoslovaško in Rumunijo niso tako velika kot v razmerju do drugih držav, a tudi tukaj so interesi novopečene rumunske industrije večkrat nasprotni izvoznim željam Češkoslovaške in bi na drugi strani češki agrarci kaj radi zaprli mejo proti marsikateremu poljedelskemu produktu vzhodnega zveznega brata. — Premaganje težkoč je bilo v tem slučaju olajšano po političnih vplivih, ki so vendar enkrat učinkovali na gospodarskem polju pospešujoče in ne ovirajoče. Češkoslovaška je hotela demonstrirati slogu Male antante in je hotela dokazati, da morejo države, ki si zmeraj zagotavljajo večno prijateljstvo, skleniti tudi trgovsko pogodbo, kar se običajno ne dogaja. — Hotela je pa najbrž ustvariti tudi precedenčni slučaj za tretjega člana Male antante, za Jugoslavijo, s katero bodo pogajanja odslej potekala gotovo hitreje. Na rumunski strani je bilo poleg podobnih političnih razmotrivanj merodajno tudi stremljenje novega režima, da pokaže praktično delo in da vodi politiko konsolidacije.

Pogodba prinaša Češkoslovaški priznanje rumunske minimalne tarife za vrsto važnih čeških izvoznih produktov, zlasti za tekstilije. Tekstilna industrija vidi torej prvič trgovsko-političen zasvit, pri čemer pa seveda še ne ve, če ne bo pri bodoči reviziji trgovske pogodbe z Ogrsko zopet zgubila del v Rumuniji doseženega zboljšanja. Rumunija dovoljuje minimalno carino tudi za konfekcijsko

blago, za čevlje, usnje, papir, cevi, poljedelske stroje, mineralne vode in druge češkoslovaške eksportne produkte, dalje izdatno carinsko znižanje za perilo, steklo, hmelj, porcelan, kemikalije, turbine, rokavice, kable in druge važne izvozne predmete. Češkoslovaške koncesije se tičejo v prvi vrsti agrarnih stvari; carina na živino, glede katere se je vršil v zadnjih mesecih hud notranji političen boj, je bila pogodbeno določena na navidez znosni višini, s čimer je v Češkoslovaški odstranjeno veliko jabolko prepira. Znižanja je carina na koruzo, sadje in druge agrarne produkte, tudi na vino. Na industrijskem polju je dovolila Češkoslovaška Rumuniji koncesije glede njenega izvoza petroleja.

Učinkov pogodbe v gospodarski praksi je treba počakati, a vobče prevladuje v Češkoslov. optimistično mnenje. Češkoslovaški eksport v Rumunijo znaša okoli 770 milijonov Kč, import iz Rumunije ca 470 milijonov Kč. Polovica eksporta odpade za tekstilije; nato pridejo kemikalije, steklo, papir itd. Gre tukaj sicer samo za nekaj odstotkov vse češkoslovaške zunanje trgovine, a vseeno za važen trg, ki ima še zelo veliko bodočnost. Zato je tudi češkoslovaška industrija pozdravila novo pogodbo kot uspeh in kot svetlo točko.

Ponudbe in poupraševanja

Za izvoz posušenih govejih črev se zaima tvrdka Kienast & Bäuerlein — Darmhandlung — Budapest — IX. Szvetenay utca 21. Sz. Tvrdka kupuje vsake količine in ji je poslati ponudbe neposredno.

Uvoz pomaranč, riža, lešnikov, mandelnov, rozin itd. iz Španije ter izvoz suhih gob, klobas, mesnih izdelkov, jaje, suhih sliv, fižola itd. v Španijo. Interesentje, ki se zanimajo za uvoz, oziroma izvoz prej navedenih predmetov iz Španije, oziroma v Španijo, se pozivajo, da se direktno obrnejo s svojimi ponudbami na tvrdko Hispano - Polaco - Báltica, S. A., Valencia.

Zastopnika za Jugoslavijo išče tovarna parfumerijskih in kozmetičnih izdelkov. Ponudbe je poslati tovarni neposredno. Naslov: Leading Perfumers and Chemists, Inc., 15 East 16th Street, New York, N. Y.

Ljubljanska borza

Tečaj 21. julija 1930.	Po- pra- ševanje Din	Ponud- ba
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold. . .	—	22-70
Berlin 1 M.	13-4525	13-4825
Bruselj 1 belga	—	7-8825
Budimpešta 1 pengő . .	9-8727	9-9027
Čarib 100 fr.	1094-40	1097-40
Dunaj 1 šiling	7-9522	7-9822
London 1 funt	—	274-35
Newyork 1 dolar	—	56-28
Pariz 100 fr.	220-95	222-95
Praga 100 kron	166-84	167-64
Trst 100 lir	—	295-37

Po svetu

Kongresa jugoslovanskih železničarjev in mornarjev v Sarajevu se je udeležilo več kot 800 delegatov. Sprejeta je bila med drugim resolucija, ki zahteva osnovo službene pragmatike za pomožno osebje in ki izraža tudi še druge želje.

Za zboljšanje in nove gradbe cest je dovolilo finančno ministrstvo gradbenemu ministrstvu kredit 500 milijonov Din. Asfaltna dela za cesto Beograd—Zagreb bodo oddana v najbližjem času.

Vinogradniki bodo v kratkem zborovali v Smederevu. Obravnava se bo do vprašanja cen in prodaje, zlasti v inozemstvo.

Eksporterji ječmena na Ogrsko morajo opremiti svojo pošiljatev s spricvalom, da je blago zdravo. Taka spricvala smejo izdajati samo Poljedelske vzorčne in kontrolne ščacije.

Pogajanja o omejitvi produkcije cina so naenkrat zastala in se je to v padajočih cenah takoj poznalo.

Mednarodni jekleni kongres bo zboroval letos od 15. do 20. septembra v Pragi. Iz krogov mednarodne železne industrije je priglasenih za kongres 200 oseb.

Schneider - Creuzot si hoče nabaviti lastno bakreno bazo in namerava v ta namen kupiti v Mehiki bakrene rudnike. To je v zvezi z rastočo udeležbo podjetja v bakreni industriji.

Indijska banka je znižala od 3. aprila 1929. dalje obstoječo obrestno mero od 6 na 5 odstotkov.

Rusi so že tretjič kupili na Kubi sladkor, to pot 50.000 ton. A to še ni dosti; hočejo kupiti do decembra vsak mesec 100.000 ton. Plačilo se bo izvršilo deloma v gotovini deloma v garantiranih notah Ruske državne banke.

U. S. and Foreign Securities Comp., ki ima velike delniške interese tudi v Evropi, je imela v prvem letošnjem polletju 2-12 milij. dol. čistega dobička proti 3-35 milij. dol. v isti dobi lanskega leta.

Insolvence čehoslov. tovarn čevljev v zadnjem času zelo naraščajo. Sedaj poročajo zopet o dveh novih slučajih.

Razni koncerni nemške železne industrije se pogajajo za posojila v svrhu dobav za turško vlado. Gre ne samo za Kruppa in Henschela, temveč tudi za neki drug večji konsorcij, ki hoče najeti posojilo 40 milijonov mark.

Belgijska Narodna banka razdeljuje za prvo polletje dividendo 62-5 fr., toliko kot lani.

S sladkorno peso obdelani prostor v Nemčiji znaša za kampanjo 1930-31 okoli 6-9% več kot je znašal v kampanji 1929-30, namreč 460.000 hektarjev proti 430.000. S predelovanjem sladkorne pese bo zaposlenih 233 tovarn proti 238 v lanskem letu.

Na trgu jajec je vsled intenzivnejše produkcije naslopilo padanje in se je nakupna cena znižala na Din 0-75. Belgija je bila prva, ki je cene znižala.

Švedski vžigalni trst je prodrl tudi že v Srednjo Ameriko; pravkar je dobil trst monopol za prodajo vžigalic in vžigalnih aparatov v srednjoameriški republiki Guatemala.

Insolventna je postala znana dunajska tvrdka Fr. Schönaue, ustanovljena leta 1870. Bila je zastopnica dveh sladkornih tovarn in je trgovala poleg tega z žitom in kolonialnim blagom. Trpela je zlasti vsled opetovanega padca cen blaga, s katerim je trgovala, in vsled insolventce njenih odjemalcev. Aktiva tvrdke so cenjena na 1.696.000 šil., pasiva pa na 4.407.000 šil.

Delo v Fordovih tovarnah počiva od 12. do 28. t. m. Smo o tem že poročali. Močni padec ameriške jeklene produkcije je deloma posledica manjših dobav za Forda.

Cena bakra v USA je v domači prodaji padla že na 11-50 cents. V zadnjem času so prodali producenti na svetovnih trgih le prav majhne količine ki so globoko pod tekočo produkcijo, tako da je računati z zvišanjem sedanjih že itak rekordnih zalog v rafinerijah.

Nemška strojna industrija je bila v zadnjih tednih zaposlena z manj kot 60 odstotki svoje kapacitete.

Iz prakse upravnega sodišča v Celju.

Judikati finančno-pravnega referata upravnega sodišča.

(Zbral referent finančno-pravnega senata g. dr. Ludvik Brence, sodnik upravnega sodišča v Celju.)

(Nadaljevanje.)

100.

Čl. 106, točka 3, lit. b taks. in pristojb. prav. k tarif. post. 100. Prevažanje oseb za plačilo ni pogoj za prestanek taksne oprostitve po gornjem določilu, ker ustvarja prevažanje oseb taksno prostost v smislu lit. b) pripombe 2 k tarifni postavki 100 le, če se vrši obrtoma in se plačuje od tega obrta davek. Ako pa prevažanje oseb tega pridobitnega značaja nima, je podana taksna zavezanost ne glede na to, da se vrši prevažanje oseb odplatno ali ne. (F 34/30, F 38/30.)

101.

Čl. 106, točka 3, lit. b) taks. in prist. prav. k tar. post. 100. Za izgubo taksne oprostitve po gornjem določilu ni potrebno, da se vrši prevažanje oseb redno po izvestnem, vnaprej sestavljenem načrtu, nego zadostuje, da se prevozi oseb ponavljajo v tolikšni meri, da se more govoriti o »prevažanju«. Z ozirom na iterativni pomen besede »prevažati« pa ni dovolj, da se vršijo prevozi le izjemoma in v daljših presledkih. V takih primerih gre namreč za posamezne prevoze, ki pa utemeljujejo taksne zavezanosti, ker taksa po tarifni postavki 100 ni kazni, s katero se kaznuje posamezno izvršen prevoz oseb s tovrstnim avtomobilom, kakor n. pr. kazni po pripombi 3 omenjene tarifne postavke, nego redna, na gotove zunanje okolnosti in razmere vezana davščina. (F 34/30, F 38/30.)

102.

Čl. 106 točka 3 lit. b) taksnega pristojbinskega pravilnika k tarifni postavki 100. Večkratne vožnje, katerih število ni določeno, ker gre za prevoz z vlakom došlih obiskovalcev ene in iste prireditve s kolodvora na kraj prireditve in sicer na podstavi enega naročila, je smatrati za celoto, vsled česar pri njih ne gre za prevažanje v smislu gornjega določila, nego le za izjemni prevoz, ki pa nima posledico izgube taksne prostosti v smislu lit. b) točke 3, čl. 106 taksnega pravilnika. (F 34/30.)

103.

Čl. 106, točka 3 lit. b) taksnega in pristojbinskega pravilnika k tarifni postavki 100. Subjektivne okolnosti, da je lastnik tovrstnega avtomobila vedel, da z njim ne sme prevažati oseb, ako ne plačuje letne takse ali če nima obrti za prevažanje potnikov in da se prevoz potnikov ni izvršil slučajno, ampak namenoma, ker je bil lastnik že prej naprošen za prevoz, nimajo vpliva na ugoditev objektivnih znakov »prevažanja«. (F 34/30.)

104.

Tar. post. 138. Taksi po tar. post. 138 niso zavezani vsi vpisi v zemljiško knjigo, nego le oni, s katerimi se doseže zavarovanje potom vknjižbe ali predznanbe zastavne pravice ali tiste zaznambe, ki ustvarja zastavno pravico. To že izhaja iz izrazov »prilbelek, natprilbelek, intabulacij, nadintabulacij«, ki pomenjajo v srbski zakonodaji vedno le vpise v sodnijske knjiige radi pridobitve zastavne pravice in ne pozna srbski zakon drugih uvedb v sodne akte. (F 54/30.)

105.

Tarifna postavka 100, pripomba 2. Okolnost, da se osebne vožnje z avtomobili ne vršijo za zabavo, nego edino v poslovne svrhe, je za vprašanje taksne oprostitve avtomobilov, — razen če gre za obrt prevažanja potnikov, — brezpomena. (F 31/30.)

106.

Čl. 106, točka 3, lit. b) taksnega in pristojbinskega pravilnika k tarifni postavki 100. Redno uporabo tovrstnega avtomobila za osebne vožnje ob nedeljah in praznikih je smatrati za »stalno« v smislu citiranega določila. (F 31/30.)

Iz statistike Okrožnega urada za zavarovanje delavcev.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani ima nad 100.000 zavarovancev, ki so zaposleni v okoli 25.000 obratih, odnosno pri 20.000 podjetjih. Vsi delavci so zavarovani pri OUZD-u. Izjemo tvori samo: ca. 12.000 rudarjev, ca. 8000 železničarjev ter nekaj tisoč duševnih delavcev, t. j. državnih, javnih ali privaatnih uradnikov, od katerih je okoli 5500 zavarovanih pri bolniški blagajni Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani. Začasno so izvzeli tudi poljedelski delavci, v kolikor niso zaposleni pri strojih na elementarno ali živalsko silo. — Iz te konstatacije sledi nujno, da se morajo vse spremembe na našem delavnem trgu in v našem narodnem gospodarstvu neobhodno opazovati tudi v članski statistiki OUZD-a.

V času inflacije in devalvacije naše valute je naše narodno gospodarstvo propadalo, ker so se ljudje rajše bavili z ilegalnimi kupčijami, katere so bile bolj rentabilne kakor pa solidno, toda naporno delo. Število zavarovanih delavcev OUZD-a je bilo od leta do leta manjše. Ako abstrahiramo podatke do 31. V. 1923 — do tega časa reforma zavarovanja v zmislu določil zakona o zav. delavcev od 14. V. 1922 še ni bila v glavnem izvedena — dobimo sledeče letne povprečnine zavarovanih delavcev

leto 1923 zavarovancev	77.387 (od 1. VI. do 31. XII.)
„ 1924 „	74.333
„ 1925 „	72.808

Ko se je pa v avgustu leta 1925. dinar stabiliziral, je nastalo občutno pomanjkanje denarja, ki je prisililo ljudi k resnemu delu. Od tega časa narodno gospodarstvo napreduje in članstvo OUZD-a narašča. Letne povprečnine so sledeče:

leto 1926 zavarovancev	75.325
„ 1927 „	82.546
„ 1928 „	88.927
„ 1929 „	94.929

Padanje in naraščanje članstva pa ni homogeno (enakomerno), ampak valovito. Glavno valovanje povzročajo sezonski delavci, to so oni delavci, katerih zaposlitev omogoča samo izvesten letni čas (sezija). Po seziji se vračajo v »armado brezposelnih« oziroma poslansko in samo deloma zaposlenih z opravi, ki ne odgovarjajo njihovim izobrazbi in njihovu poklicu. Sem spada (po podatkih leta 1929.) ca. 15.000 stavbenih delavcev, 4000 gozdnih delavcev in 1000 poljedelskih delavcev. Sezijski delavci (ca. 21.000 po številu) tvorijo nekako eno celino vsega članstva OUZD-a. Večinoma so to moški delavci. Ženskih sezijskih delavcev je zelo malo: sobarice in natakarice v letoviščih (ca. 1000), delavke v oblačilni industriji (slamnikarstvo, kožuhovine itd. ca. 300) itd. Vsak letni čas ima svojo sezijo. Veličino sezije določa takozvani sezijski indeks, to je število, katero nam pove za koliko odstotkov se članstvo poveča (+) oziroma zmanjša (—) vsled prijav oziroma odjav sezijskih delavcev.

Mesec	Sezijski indeks	moški	ženske
I.	-6.6%	-1.1%	
II.	-6.3%	-0.8%	
III.	-5.5%	-0.5%	
IV.	-3.2%	+0.1%	
V.	+2.4%	+1.1%	
VI.	+4.7%	+1.2%	
VII.	+3.2%	+0.9%	
VIII.	+4.6%	+0.5%	
IX.	+4.8%	-0.5%	
X.	+3.5%	-0.7%	
XI.	+1.6%	-0.3%	
XII.	+3.2%	+0.1%	

Sezija je na višku v toplih mesecih. Neka posebnost sezijskega valovanja moških članov je majhen padec v mesecu juliju, katerega povzročijo dopusti v času najhujše vročine. Oslra zima v začetku leta 1929. je nekoliko deformirala sezijsko valovanje. Tako n. pr. ni bilo padca moških članov v juliju 1929, kakor vsa prejšnja leta in tudi v letu 1930.

Poleg sezijskega valovanja je opaziti na članstvu OUZD-a še konjunkturno valovanje, katero je pa neprimerno

manj intenzivno ter obsega samo par tisoč članov. Konjunkturnega valovanja ne povzročajo letni časi, ampak sistem produkcije in razni drugi vzroki, vsled katerih vlada nekaj časa v gospodarstvu prevelika in nato pa zopet premajhna podjetnost. V dobi inflacije članstvo OUZD-a ni izkazovalo nobenih konjunkturnih valov. Stabilizacija valute je povzročila poleg »sekularnega« naraščanja članstva tudi regularno konjunkturno valovanje, katerega prej ni bilo. Konjunkturni val (ciklus) je bil zelo izrazit neposredno po stabilizaciji dinarja, to je v letu 1926. Nalo se je pa konjunkturno valovanje polagoma absorbiralo. Oslra zima v začetku leta 1929. je pa povzročila novo še močnejše konjunkturno valovanje, katero se je pa do sedaj tudi že nekoliko ublažilo.

Vsak narodno-gospodarski pretresljaj povzroči valovanje članstva OUZD-a. Članska statistika OUZD-a je torej zelo precizen in občutljiv »gospodarski barometer«, kateri omogoča ne samo pravilno diagnozo, ampak tudi zanesljivo prognozo (napoved) našega delavnega trga v bližnji bodočnosti.

V pojasnilo, kako je mogoče bodoče gospodarske pojave napovedati, je treba pripomniti, da narodno-gospodarski pretresljaji prav tako vzvalovijo članstvo OUZD-a, kakor kamen, ki pade v vodo, vzvalovi vodno površino, ali kakor električna iskra, ki skoči skozi prostor, vzvalovi elektromagnetsko polje itd. Ta analogija med socialnimi in fizikalnimi pojavi gre še mnogo dalje. Določitev težišča v mehaniki se izvrši po istih matematičnih formulah kakor določitev povprečne starosti, povprečne zavarovane mezde itd. Radi tega se imenuje statistika tudi »socialna fizika« (Physique sociale). Ako je mogoče fizikalne pojave napovedati, potem je mogoče tudi socialne in gospodarske. Ne da bi se spuščali v detajle takih računov, pripomnimo samo, da že sama takozvana »ekstrapolacija« članskih povprečnin od leta 1926. naprej da za praktične potrebe dovolj zanesljivo napoved povprečnega članstva OUZD-a za leto 1930. in sicer

101.013 članov.

Pričakovanje, da se bo članstvo OUZD-a stabiliziralo na višini ca. 100 tisoč, ni utemeljeno, to je ni še nobenih statističnih simptomov za tako stabiliziranje, pač pa samo obratno. Pričakovati je tudi po letu 1930. letni prirast članstva OUZD-a od ca. 6000 zavarovancev. Znižanje oficijelnega diskonta pri Narodni banki je nov impulz za gospodarsko podjetnost in za zaposlitev novih delavcev. Po matematični statistiki OUZD-a v Ljubljani smemo biti glede poslovnega položaja optimisti. Da bi nas ta statistika le ne varala!

Razstave in sejmi

IX. jesenski velesejem v Osijeku se bo vršil od 30. avgusta do 8. septembra. Poleg kovinske industrije vseh slok bo zopet polno zastopana industrija poljedelskih strojev, aparatov in sredstev. Umetna gnojila, tekstilna in pohištevna stroka, keramika in industrija živil so svoje prostore že zasedle. Domača obrt nastopi prvič v slrjni skupini, slrjene poljedelske razstave pa letos ne bodo priredili. Od domačih živali bodo razstavili perelnino, golobe in kunce in sicer v posebnem paviljonu. Obiskovalci in razstavno blago dobijo 50 odstotno vozno znižanje na državnih železnicah in parnikih. Sejmske legitimacije se dobijo brezplačno v vseh večjih krajih Jugoslavije, umevno tudi pri vodstvu velesejma. Dobro znanje je, da se ta velesejem že tako dolgo drži.

**Trgovci in industrijci!
Naročajte in podpirajte
»TRGOVSKI LIST«!**

Razno

Ameriški industriji petroleja se dobro godi. Ameriški petrolejski zavod objavlja, da se je položaj na trgu surovega petroleja bistveno izboljšal — s stališča veleproducentov namreč —. Dnevna produkcija v USA je sedaj za ca. 300 tisoč sodčkov manjša kol pred letom dni. Obratno sta se pa domača poraba in eksport pomnožila za povprečno 100 tisoč sodčkov na dan. Od Federal Oil Conservation Board-a propagirano gibanje v prilog omejitvi produkcije surovega petroleja se vidno širi. Rafinerije se pa temu stremljenju doslej niso pridružile. Zato je tudi položaj na trgu bencina slejkoprej pod vplivom vsled nadprodukcije ogromno naraslih zalog gazolina. Šele sedaj je pričela Standard Oil of New Versey z omejitvijo produkcije gazolina, in je pričakovali, da bodo rafinerije povsod produkcijo omejile.

Pomoč ameriški avtomobilni industriji. Kakor znano, je v zadnjih letih ameriška avtomobilna industrija vsled težkega gospodarskega položaja zelo trpela. Sedaj so vodilni avtomobilni industriji ustanovili koncern, katerega cilj je odstranitev prodajne krize v avtomobilih. Glavnica koncerna je 15 milijonov dolarjev. V ta namen se bodo porabljeni avtomobili, ki delajo novim tovarniškim avtomobilom precejšnjo konkurenco, vzeli s trga, in sicer tako, da jih bo imenovani koncern pokupil. Pri tem se mora računati z najmanj 400.000 avtomobili, ki ovirajoče vplivajo na nakup novih voz. Dalje namerava avtomobilna industrija z vsemi sredstvi znižati nabavne stroške, zlasti cene surovin. Omeniti je treba, da hočejo kreditnemu dovoljevanju dati še širši okvir, tako da si bo mogel z udobnimi plačili niti modalitetami prav vsako omisliti avto. S tega vidika bodo forsirali zlasti produkcijo malih voz.

Produkcija bioloških produktov. V beograjskem uradnem listu od 9. t. m. so izšli predpisi o dodelitvi dovoljenja za izdelovanje bioloških produktov. Kdor hoče izdelovati zavarilna sredstva biološkega izvora, namenjena za prodajo ali za porabo po ljudeh, ali pa kdor hoče že dobljeno dovoljenje podaljšati, mora napraviti prošnjo na ministrstvo za trgovino in industrijo in sicer potom pristojne banovinske uprave.

Občutno poslabšanje v ameriški jekleni industriji. Zaposlenost v ameriški jekleni industriji se je zopet občutno poslabšala. V predzadnjem tednu so mogli izrabiti samo še 60 odstotkov produkcijske kapacitete proti 64 odstotkom v tednu prej. V Newyoriku govorijo o nadaljnjih produkcijskih omejitvah. Po mnenju poučenih krogov bo padla produkcija v sedanjih poletnih mesecih na polovico produkcijske kapacitete.

Nadprodukcija v džuti. Od poljedelskega urada v Bengaliji (Indija) priobčena cenitev o kulturnem arealu surove džute govori o 3.506.700 acirih, to je ca 200.000 acrov več kot lani in največji z džuto obdelani areal v zanjih treh letih. Stremljenje po omejitvi pridelovalna prostora, započeto vsled slabe tendence, se je torej izjalovilo. Ker je dosedanje vreme za rastlino ugodno, je računati z dobro letino, najmanj 10 1/4 mil. bal, ki pa utegnejo narasti na 10 in pol mil. bal. Če upoštevamo zaloge surove džute v Kalkuti na koncu junija v znesku 3.800.000 bal, moramo računati z nadprodukcijo. Pisali smo že, da so vsled prodajnih težkoč znižale tovarne v Kalkuti s 1. julijem delovni čas od 60 tedenskih ur na 54. Sedaj bodo svojo produkcijo še bolj omejile in v mesecih julij, avgust in september ne bodo delale po en teden na mesec. Tudi za četrletje oktober — december je predvidena enaka omejitev dela.

Mednarodni kartel apnenskega dušika je perfekten; prebitki onih dežel, ki producirajo nad domačo porabo, se centralno prodajo in zaračunajo. V ta namen je bila ustanovljena posebna družba, European Cayanande Export Cie imenovana. Doba tartela traja do 1. 1938., vendar je za posebne slučaje predvidena razpuslitev že pred tem letom.

SVETOVNE REZERVE ENERGIJE.

Nemški zavod za konjunktorno raziskovanje ceni sigurne svetovne rezerve črnega in rjavega premoga na skoraj bilijon ton, preračunjene vse na vrednost črnega premoga. 70 odstotkov odpade na ameriški kontinent. — Te številke so sedaj res merodajne, ko še ne poznamo zaklada Sibirijskega itd.; ko bo pa to bolj natančno znano, bo ameriški odstotni delež gotovo padel. — Statistika zavoda izvaja dalje: U. S. A., Anglija in Nemčija morejo izrabljati svoja sigurna skladišča črnega premoga v dosedanjih izmeri še skozi stoletja, Francija ne več sto let, Ogrska in Jugoslavija pa najbrž samo še par desetletij. — Sicer ima pa Jugoslavija itak le prav malo črnega premoga. — Od nahajališč rjavega premoga jih je 98 odstotkov v Severni Ameriki, a jih še ne izrabljajo. Nemška nahajališča rjavega premoga bodo v 80 letih izčrpana. O Jugoslaviji ne beremo nič, pa tiči skoraj vse naše premogovno bogastvo baš v rjavem premogu. Rezerve surovega petroleja so cenjene na šest milijard ton, od koje svote odpade 51 odstotkov na Ameriko, torej dosti manj, kot Amerika danes odstotno producira, znak, da je v tem pogledu bodočnost bolj v drugih državah. Časovno neomejeno izrabljive vodne sile prekašajo sedanjost produkcijo premoga nekako za polovico; na Ameriko pride od vodnih sil 26 odstotkov. Od vseh svetovnih vodnih sil je izrabljenih sedaj samo 7,3 odstotkov; na tem polju je torej bodočnost še velikanska! — Pridejo pa zraven še druge energije, alkohol iz zraka, iz vode, moč solne, plima in oseka itd. Vse to je seveda godba bodočnosti; a gotovo je, da je energija sil na zemlji neizčrpana. Deloma smo o tem pisali povodom konference o energijah v Berlinu.

* * *

KRIZA NA TRGU SUROVE SVILE.

Padec nakupne moči naroda po vsem svetu se čuti tudi v industriji svile. To tembolj, ker je produkcija umetne svile precej napredovala in ker ta že dalj časa uspešno konkurira z naravno svilo. Padajoča tendenca v surovi svili se je pričela že leta 1928 in je dosegla v teku leta 1930 višek. Kako zelo je cena naravne svile padla, nam kaže na primer dejstvo, da je notirala surova svila v drugi polovici leta 1929 na ameriških trgih povprečno 5,3 dol., dočim je sedanjí tečaj ca. dol. 2-80. Surova svila je torej danes še enkrat cenejša kot je bila lani ob tem času. Poročali smo že, da hočejo industriji svile skupaj s konorejci vsega sveta sklicati konferenco z namenom, da se cene podprejo. Veliki padec cen surove svile se bo poznal seveda tudi v cenah umetne svile, kjer se bojijo katastrofalnih pojavov.

* * *

TRAJNO SLABA TENDENCA NA KOVINSKIH TRGIH.

Ceprav so produkcijo cinka znatno omejili, se javlja na trgu nadaljnje padanje cen. Cinkove valjarne so zlasti v Angliji zelo slabo zaposlene in so torej le za prav majhne količine sprejemljive.

ve. Zato bo morala produkcija skleniti zopetno omejitev. Amerika se je slednjič odločila, da bo šla z evropskimi producenti skupaj v borbo za stabilizacijo cen — vse to seveda z vidika veleproducentov. Kakor kaže, bodo svetovno produkcijo omejili na novo za 25 odstotkov.

Tudi v einu je produkcija veliko večja kot potreba. Cene so si pa v spričo restriktivskih odredb v zadnjem času vseeno nekaj opomogle, a so v prav zadnjih dneh pričele spet pešati. Če bo cin še nadalje padal v dosedanjih izmeri, bi potegnil, kot se to večkrat dogaja, še druge kovine za seboj in bi moglo imeti to katastrofalne posledice v vsej svetovni industriji.

O bakru poročamo na par drugih mestih; tudi to, da je Mednarodni kartel znižal ceno že na 11-80 cents. Kakšne velikanske dobičke so morali imeti prej, ko se je cena gibala okoli 20 cents in kako so pri padcu vsake točke tarnali! Saj imajo še sedaj lepe dobičke, ko je cena pod 12 cents.

Tudi svinice ne kaže dobrega razpoloženja. Kakor se vidi, je bilo gibanje navzgor, nastalo vsled velikih ruskih nakupov, le začasno. Pokazalo se je namreč, da so Rusi nakupili čez svojo potrebo in da sedaj sami blago ponujajo. Zato se morejo cene le slabo držati in bo tudi omejitev produkcije le težko podprla cene za daljšo dobo.

Dobava-prodaja

Dobave. Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 29. julija t. l. ponudbe glede dobave razne železnine (nosilci, pasnice, železo, zakovice, matice, vijaki, verige). — (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 24. julija t. l. ponudbe glede dobave 100 kg barv in 100 kg kolo-fonije; do 31. julija t. l. glede dobave 1 ležaja za lokomotive, 50 komadov borovih drogov 3 skretnic, 2000 kg vijakov, 3500 metrov bakrenih vrvi, 200 omotov krovne lepenke, 10.000 komadov groverjevih obrobov, 50 kg podložnih plošč, 300 komadov kovinskih žag, 200 komadov konjskih podkev itd. — Direkcija rudnika Kreka sprejema do 25. julija t. l. ponudbe glede dobave materiala za tovorni avtomobil; do 1. avgusta t. l. pa glede dobave tračnic. — Direkcija državne železarnice Vares sprejema do 30. julija t. l. ponudbe glede dobave 1200 kg odlitkov. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 4. avgusta t. l. ponudbe glede dobave primožev, rezilnic, svedrov, ročic za navojne svedre, koles za obrobjenje, prijemnih src za stružnice, preš za cevi itd., glede dobave hrastovega jamskega lesa ter glede dobave 200 m konopnenih ceri. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Prometno-komercialni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 28. julija t. l. ponudbe glede dobave 30 tub barve za opalograf, raznega črnila, 16 kg vate, 300 li-

stov vpijalnega papirja, 5 kartonov matric, 2 steklenici laka za korekture, 100 kilogramov barve, 60 kg terpentina, 40 kg minija, 20 kg lazure, 10 kg solne kisline itd.; do 31. julija t. l. pa glede oddaje divanov in klopi v popravilo. — Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do dne 29. julija t. l. ponudbe glede dobave 10 kg laka za medenino, 150.000 kg portland-cementa in 200 kub. metrov kisa. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) — Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 29. julija t. l. ponudbe glede dobave papirja. — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 30. julija t. l. ponudbe glede dobave 500 komadov krtač za ribanje, 200 komadov sirkovih metel, 40 komadov čopičev in 50 komadov krtač; do 5. avgusta t. l. glede dobave 4 vagonov moke, 3000 kg masti in 2000 kg kave. — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 31. julija t. l. ponudbe glede dobave 2500 kg strojnega olja, 1000 kg tračnih žbljev, 200 kg železa, čopičev, 60 kg solne kisline, 150 kg škatelj mazila za parkete. — Delavnica državnih železnic v Mariboru sprejema do 31. julija t. l. ponudbe glede dobave 20.000 kg martinovega jekla. — Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 2. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 3500 m jeklenih vrvi. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 4. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 300 metrov ploščatega bakra. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Oddaja pšenice v mletje. Dne 31. julija t. l. se bo vršila pri ekonomskem oddelku Ministrstva vojske in mornarice v Beogradu ustmena javna licitacija glede oddaje 29.000.000 kg državne pšenice v mletje. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Tržna poročila

TRŽNE CENE V LJUBLJANI

dne 15. julija 1930.

Govedina za 1 kg: v mesnicah po mestu I. Din 22, II. 20. Na trgu: I. 18 do 20, II. 16-18, III. 12-16, jezika 17 do 20, vampov 8-10, pljuč 6-10, jeter 16-20, ledic 18-24, možganov 20-25, loja 5-12.

Teletina za 1 kg: I. 24-25, II. 20 do 22, jeter 25-30, pljuč 20-22.

Svinjina za 1 kg: I. 25, II. 22-24, pljuč 10, jeter 15-20, ledic 25-30, glave 8-10, parkljev 6, slanina trebušne 18, slanina ribe in sala 22, slanina mešane 20, slanina na debelo 19, masti 24, šunke (gnjati) 30, prekajenega mesa I. 30, II. 25-28, prekajenih parkljev 8 do 10, prekajene glave 10-12, jezika 30.

Drobnica za 1 kg: koštrunovega Din 14-15, jagnjetine 18-20, kozjega mesa —, kozličevine 25.

Konjsko meso za 1 kg: I. Din 10, II. 8-10, dinarjev.

Klobase za 1 kg: krakovskih Din 42, debrecinskih 42, hrenovk 30, safalad

30, posebnih 34, tlačenk 24, svežih kranjskih 25, pol prekajenih kranjskih 32-35, suhih kranjskih 50, prekajene slanina 24.

Perutnina: Piščanec majhen Din 10 do 14, večji 15-25, kokoš 25-40, petelin 25-35, raca 25-35, nepitana gos —, domači zajec, manjši 8-10, večji 12-20.

Ribe za 1 kg: karpa Din 25-30, ščuke 30-35, postrvi živih 80, mrtvih 60, klina 20, mrene 15-20, pečenke 10-15.

Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka Din 2-50-3, 1 kg surovega masla 35 do 40, čajnega masla 44-52, masla 40-44, bohinjskega sira 30-32, sirčka 8-10, par jaje 1-50-2-25.

Pijače: 1 liter starega vina Din 18 do 22, novega vina 14-18, čaša piva 3 do 3-50, vrček piva 4-50-5, steklenica piva 5-50-6.

Kruh za 1 kg: belega Din 5, črnega 4-50, rženega 4-50.

Sadje: 1 kg jabolk za vkuhanje Din 8, hrušk 8-12, ena oranža 2-4, ena limona 0-75-1; za 1 kg: rožičev 8, fig 10, mandeljnov 48, orehov 16, luščenih orehov 48, sliv 8, češenj 4-6, suhih češpelj 14, suhih hrušk 10, breskev 24 do 28, marelic 8-12, malin 8-9, za 1 liter borovnic 2-2-50.

Specerijsko blago za 1 kg: kave Portoriko Din 80-84, Santos 52-54, Rio 36 do 40, pražene kave I. 100-110, II. 80 do 90, III. 66-70, kristalnega belega sladkorja 13, sladkorja v kockah 14, kavne primesi 18, riža I. 10, II. 8; za 1 liter: namiznega olja 18, jedilnega olja 17, vinskega kisa 4-50, navadnega kisa 2-50; za 1 kg: soli morske debele 2-50, drobne 2-75, elega popra 70, mletega popra 72, paprike III. vrste 32, sladke paprike, po kakovosti 46, 1 liter petroleja 7-50; za 1 kg: testenin I. 10, II. 9, pralnega luga 3-75, čaja 80.

Mlevski izdelki za 1 kg: moke št. 0 na debelo Din 405-420, na drobno Din 4-50, št. 2 na debelo 355-375, na drobno 4-25, št. 4 na debelo 300-310, na drobno 4-1, št. 6 na debelo 280, na drobno 3-50, kaše 5-6, ješprenja 6, ješprenjčka 10-12, otrobov 1-75-2, koruzne moke 3-50, koruznega zdroba 4 do 4-50, pšeničnega zdroba 5-6, ajdove moke I. 6-8, II. 6, ržene moke 4.

Žito za 1 q: pšenice Din 230-245, rži 200-210, ječmena 190-200, ovsu 205 do 255, prosa 200-210, koruze 150-160, ajde 200-220, fižola ribničana 330, prepelčarja 410, graha 8-10, leče 8-10.

Kurivo: 1 tona premoga Din 460, kub. meter trdih drv 180, mehkih drv 90.

Krma za 1 q: sladkega sena Din 100, pol sladkega sena 85, kislega sena 75, slame 60-65.

Zelenjava in gobe za 1 kg: glavnote solate Din 2-50-3, štruncate solate 2, ajserice 2-4, zgodnjega zelja 4-6, kislega zelja 3-50, ohrovtu 4-6, kolerabe 8-9, špinache 4-5, paradižnikov 6-8, kumar 4-6; 100 kumaric za vksanje 15; za 1 kg: buč 4-6, graha v stročju 5 do 7, luščenega graha 10-12, fižola v stročju 4-8, čebule 2-5, česna 12-14, krompirja 1, krompirja novega 1-50 do 2, repe 1-50-2, kisle repe 2-50-3, korenja 2-4, peteršilja 3-4, zelenjave za juho 3-4, zelene paprike 24.

VELETRGOVINA
kolonijalne in specerijske robe
IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

Zaloga sveže prazene kave, mletih dišav in rudniške vode.

Točna in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

KUVERTA
DRUŽBA S O. Z.

Tvarica kuvert in konfekcija papirja
LJUBLJANA
Vožarski pot 1 Karlovska c. 2

Trgovci! Naročajte in širite **Trgovski list**

VINO CET
tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz pristnega vina.
Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna:
Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.

Zahtevajte ponudbo!

TISKARNA MERKUR

TRG-IND. D. D.
LJUBLJANA
Gregorčičeva ul. 23. Tel. 2552

se priporoča za naročila vseh trgovskih in uradnih tiskovin. Tiska časopise, knjige, brošure, conike, statute, tabele, letake i. t. d. Knjigoveška dela izvršuje v LASTNI KNJIGOVEZNICI